

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-44>

УДК 657.6

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ДЕВЕЛОПЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ FEATURES OF THE AUDIT OF DEVELOPMENT ACTIVITIES

Морозова Євгенія Петрівна

кандидат економічних наук, доцент,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9421-9537>

Кузнецова Ганна Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9692-6876>

Онищенко Вікторія Євгенівна

кандидат технічних наук, доцент,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9301-2518>

Morozova Evgeniya, Kuznetsova Ganna, Onyshchenko Viktoriia
Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture

Стаття присвячена дослідженню, систематизації та обґрунтуванню вибору ефективних процедур здійснення аудиту девелоперської діяльності. Зазначено, що девелоперська діяльність є підприємницькою, ведення якої супроводжується значним ступенем ризикованості, що потребує врахування при плануванні аудиторської перевірки такої діяльності. У статті розглянуто визначення понять «методика», «метод», «процедура». Представлено класифікацію методів аудиту. Наведено взаємозв'язок між методами аудиту, методичними прийомами та аудиторськими процедурами. Зазначено, що застосування різних методів і прийомів аудиту залежить від конкретного напрямку девелоперської діяльності. Обґрунтовані вимоги до вибору аудиторських процедур для девелоперів. Виокремлено декілька видів аудиторських процедур, що мають особливе значення для аудиту діяльності девелоперів. Наведено перелік факторів з урахуванням яких має визначатися доречність вибору методів проведення аудиторських процедур у сфері девелопмента.

Ключові слова: аудит, методика, метод, методичний прийом, аудиторська процедура, підприємницька діяльність, девелопмент.

The article is devoted to the research, systematization and development of more advanced and effective audit procedures in the field of development. The author states that the audit in development should focus on preventing adverse events and provide objective confirmation of the accuracy of information and provide insight into the effectiveness and efficiency of risk management, internal control and management system of development activities, which is by definition entrepreneurial. It is substantiated that the effectiveness of the audit of any business activity, and hence development, is determined by the ability of its performers to think critically, apply innovative ideas and identify risks in a timely manner, offer effective ways to solve existing problems. The essence of the concepts «method», «reception», «procedure» is considered in the article. Approaches to the classification of audit methods on various grounds are also presented. The relationship between audit methods, methods and audit procedures is presented. It is proposed to build the audit methodology according to the following relationship: method – methodological approach – analytical procedure. It is proved that from the methodological point of view, audit procedures should be considered as certain actions of the internal auditor, which are based on the effective application of existing methods and techniques of audit or their combinations, as well as methods of rational organization of internal audit. It is noted that the use of different methods and techniques of auditing depends on the specific type of analytical procedure and the field of its conduct. Features of the audit in the field of development are considered. Sound approaches to the content and role of audit procedures for developers. There are several types of audit procedures that are of particular importance for the audit of developers. The list of factors taking into account the expediency of using certain methods, conducting audit procedures is given. It is established that the list of audit procedures in development is the basis for determining the composition, completeness, as well as for the effective performance of tasks assigned to the auditor in order to take into account the significant degree of riskiness of development activities.

Keywords: audit, methodology, method, methodical reception, audit procedure, business activity, development.

Постановка проблеми. В сучасних умовах у сфері нерухомості, на будівельному та житловому ринках функціонують багато різних підприємств, установ та організацій та інших суб'єктів, які в сукупності являють собою систему, всередині якої відбувається безліч взаємопов'язаних процесів. При такому різноманітті можливість отримати незалежний висновок щодо становища підприємства є тільки із залученням незалежних осіб. Саме формуванням незалежного висновку про діяльність підприємства і займається аудиторська фірма. Отже саме проведення аудиторської перевірки є найбільш гнучкою та найефективнішою формою отримання інформації про суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські і зарубіжні фахівці присвятили багато праць дослідженню аудиторських методів, прийомів і процедур. Вивченням методології аудиту, сутності аналітичних прийомів та процедур займалися численні науковці, як то А. Аренс, Дж. Лоббек, Р. Монгомері, Т. Барановська, Н. Білецька, В. Бондарь, З. Джалаєву, С. Івахненко, Є. Іонін, В. Мних, О.Петрик, М. Ходжаєва, Л. Дікань, М.Корінько, В. Пантелеєв, Б. Усач, В. Шевчук та ін. Але в українських аудиторів є проблеми розуміння сутності методики аудиту, методів, прийомів та аналітичних процедур, їх складу, та застосування у процесі аудиторської перевірки девелоперської діяльності. Наявність подібної ситуації говорить про потребу проведення додаткових досліджень цієї проблематики.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення методів, прийомів та аналітичних процедур аудиту, систематизація їх складу, та обґрунтування можливості ефективності застосування їх при проведенні аудиту девелоперської діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аудит у девелопменті в першу чергу, проводиться на засадах незалежності аудитора від девелопера та його оточення. Орієнтація на отримання незалежного, неупередженого висновку про роботу девелопера є головною вимогою, що висувається до аудиторської перевірки.

Для проведення аудиту діяльності девелопера в першу чергу слід зазначити, що девелоперська діяльність є видом підприємницької діяльності, але має свою специфіку. Така специфіка, на погляд деяких фахівців, полягає в задоволенні потреби контрагентів та інших учасників, зацікавлених в отриманні

результату девелоперської діяльності (інвесторів, кредиторів) у вигляді консультування, представництва, сприяння при укладенні договорів щодо нерухомості, захисту прав та інтересів перед третіми особами з метою економічно вигідної зміни майнового стану та (або) отримання економічного ефекту [3; 4]. Деякі науковці під девелоперською діяльністю розуміють управління інвестиційним проектом у сфері нерухомості [4]. Так Г. Семенова вказує, що девелоперська діяльність за своєю суттю представляє комплекс різних завдань, які девелоперу необхідно вирішити [5]. При цьому майже у всіх визначеннях спільним є встановлення основної мети девелоперської діяльності, якою вважається «отримання прибутку за рахунок створення чи якісного перетворення об'єктів будівництва (включаючи поліпшення якісних характеристик земельних ділянок) із забезпеченням максимально можливого рівня задоволення потреб власників таких об'єктів» [3; 4; 5].

Девелоперська діяльність в загальному аспекті включає в себе «комплекс наступних дій: пошук земельної ділянки, оформлення необхідної документації, застосування ефективних механізмів фінансування, вибору підприємців, формування маркетингової стратегії та системи продажів» [3; 4]. При плануванні аудиторської перевірки необхідно враховувати той факт, що девелоперська діяльність може здійснюватися у різних виявах, що залежать від того, які функції виконує девелопер. Наприклад девелопер може окремо виконувати функції інвестора, проектувальника, юриста, керівника будівництвом, або поєднувати їх, а також може здійснювати управління вже реалізованими проектами. Також слід відмітити, що специфіка девелоперської діяльності зумовлюється договірною природою девелоперських відносин та наявністю фактору ризику.

В цілому складність проведення аудиту девелоперської діяльності полягає в тому, що досить складно побудувати якусь єдину систему типових послідовностей її проведення. Кожен девелоперський проект може складатися з різних елементів або різної послідовності їх поєднання, бути унікальним і не мати спільних точок дотику з іншими проектами. Зазвичай в девелоперському проекті будівництво поділяється на етапи з послідовним їх введенням в експлуатацію. Відповідно при проведенні аудиторської перевірки цей факт необхідно врахувати при підготовці плану аудиту і є доцільним також розподілити його

на певні етапи. Також застосування різних методів, методичних прийомів та процедур, виконавець аудиту може обирати самостійно на кожному з етапів проведення аудиторської перевірки, що дозволяється вимогами стандартів аудиту. Їх вибір при аудиторській перевірці девелоперської діяльності залежить від таких факторів, як: специфіка виду діяльності, об'єкт аудиту, цілі, яких необхідно досягти, виконавши аудиторське завдання; рівень знань та професійні навички аудитора чи їх групи; наявність та доступність даних щодо об'єкту перевірки тощо.

На нашу думку методологічна база аудиту повинна формуватися у наступній послідовності: методика – метод – методичний прийом – процедура.

Для прийняття виваженого рішення щодо методики проведення аудиту девелоперської діяльності необхідно визначити що собою

представляє така методика. Методика аудиторських процедур у девелопменті є основою для визначення складу, повноти, а також способів для ефективного виконання завдань, які поставлені перед аудитором. Тому у документах з аудиту девелопера мають деталізуватися всі заплановані до використання методичні засоби проведення аудиторської перевірки. На рис. 1 наведено складові методики аудиту в девелопменті.

Згідно академічного тлумачного словника української мови методикою є сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення будь-якої роботи [1]. С. Бурлан під методикою аудиту розуміє «самостійно розроблений аудитором порядок застосування окремих прийомів аудиторської перевірки в процесі встановлення та висловлення незалежної думки аудитора для користувачів фінансової звітності у вигляді висновку щодо

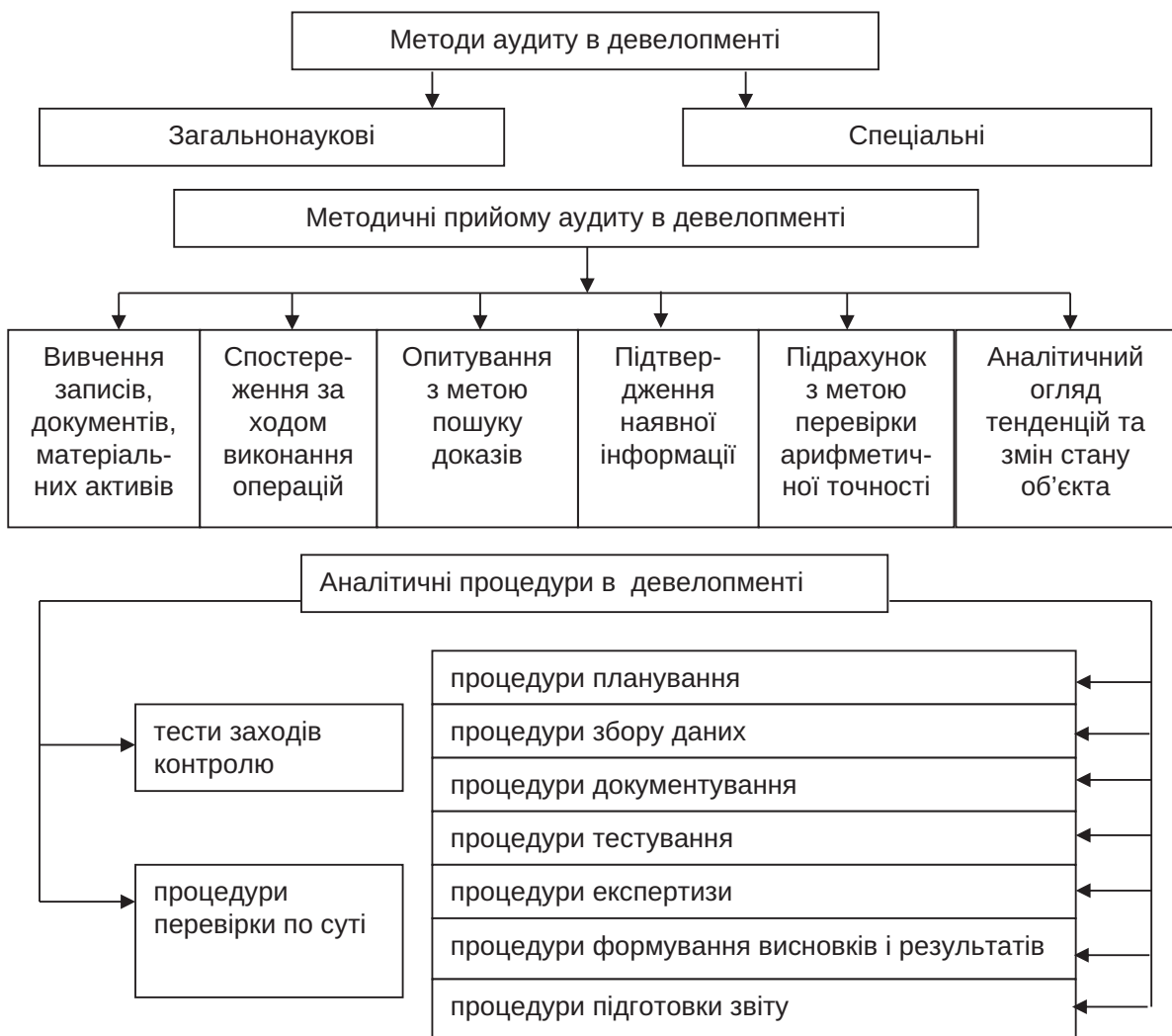


Рис. 1. Складові методики аудиту в девелопменті

Джерело: побудовано авторами на основі систематизації джерел [7–16]

достовірності інформації, що перевіряється в усіх суттєвих аспектах, а також щодо відповідності вимогам чинного законодавства» [2].

Слід відзначити позицію М. Мельник, яка визначає методіку аудиту як послідовність і порядок застосування окремих методів аудиторської перевірки та її організації [9]. При чому слід зазначити, якщо розглядати поняття «метод», з загальнонаукової точки зору, то для будь-якої науки метод є сукупністю елементів, які представляють собою прийоми і процедури із застосуванням яких досліджуються об'єкти. Тобто метод у аудиті девелоперської діяльності доцільно розглядати як сукупність прийомів, за допомогою яких досліджується така діяльність як об'єкт, щодо якої проводиться аудит, а методіка аудиту є сукупністю використовуваних методів при здійсненні аудиторської перевірки діяльності девелопера.

О. Міронова та М. Азарська вважають, «що методами аудиту є дії, направлені на збір, накопичення аудиторських доказів та аналіз інформації, отриманої в ході аудиту» [13]. За думкою Н. Заварихіна, «методи організації аудиту та методи збору аудиторських доказів, що наводяться у міжнародних стандартах аудиту відносяться до методів аудиту» [12]. Але згідно нашої позиції цей науковець говорить як раз саме про методіку аудиту.

В найбільш уживаній класифікації методи аудиту поділяють на «загальнонаукові: аналіз, синтез, абстрагування, аналогія, групування тощо та спеціальні (або власні методи аудиту): інвентаризація, експертиза, аналіз, розслідування, документальна (арифметична) перевірка тощо» [9; 11; 13]. О. Міронова поділяє спеціальні методи аудиту на «методи формування доказової бази, методи проведення аналітичних розрахунків та методи, які використовуються при наданні супутніх аудиту послуг». Н. Заварихін поділяє методи аудиту на «загальнонаукові методи, власні методи аудиту, спеціалізовані методи аудиту, нормативні та емпіричні» [12].

Згідно нашої позиції, подібна класифікація не є коректною, бо стосується методів, спільних з іншими науками. Загальнонаукові методи можна застосувати на всіх етапах аудиту. Самим загальним науковим методом є діалектичний, в межах якого використовуються: індукція та дедукція, аналіз, синтез, аналогія, абстрагування, моделювання, узагальнення. Наскільки доречно застосувати конкретні методи при аудиті девелопер-

ської діяльності залежить від наступного. По перше, необхідно встановити, чи дозволяє обраний метод досягти цілей конкретного етапу проведення аудиту. По друге, з'ясувати, чи володіє аудитор достатніми навичками і досвідом проведення аудиту у девелопменті при доборі цього методу. По третє, визначити доступність інформації та аналітичних даних, та чи пристосовані вони для обраного методу аудиту. По четверте, обґрунтувати, чи є економічно виправданим застосування обраних методів. По п'яте, довести, чи забезпечить обраний метод достовірність аудиторського висновку.

Для дотримання вищезазначених вимог, в межах застосування методів під час проведення аудиту девелоперської діяльності, аудитор може застосовувати різні методичні прийоми. Основними з них згідно наукових праць є: «вивчення, спостереження, опитування (інтерв'ю або анкетування), підтвердження, підрахунок, аналітичний огляд» [2; 6; 9; 11; 14].

Визначимо, що таке процедури в аудиті девелоперської діяльності. Згідно визначення, яке надає у своїй праці М. Білуха, аудиторські процедури представлено у вигляді системи «методичних дій на суб'єкти і об'єкти розширеного відтворення суспільно необхідного продукту» [18].

Е. Аренс та Дж. Лоббек аудиторські процедури вважають «групи конкретних детальних інструкцій про особливості збирання доказів того чи іншого типу на кожному етапі аудиту» [10]. Але для аудиторських процедур при проведенні аудиту девелоперської діяльності застосовувати такі визначення недоречно з огляду на визначену специфіку діяльності девелопера.

На нашу думку, під аудиторською процедурою слід розуміти визначений порядок дій аудитора для отримання результатів на даному етапі аудиту девелоперської діяльності з метою дотримання оптимальної організації аудиту та щодо зменшення ризику неправильного формулювання висновку за результатами аудиту в цілому.

Серед аудиторських процедур виділяють: 1) тести заходів контролю, тобто перевірку – для оцінки відповідності організації і ефективності функціонування системи внутрішнього контролю; 2) процедури перевірки по суті – для отримання доказів суттєвих викривлень операцій на рівні тверджень. Процедури включають документальну та фактичну перевірку для оцінки правильності відображення

операцій та аналітичні процедури для оцінки отриманої аудитором інформації.

Відповідно до етапу здійснення аудиту девелоперської діяльності можливий наступний поділ аудиторських процедур на групи: 1) планування; 2) збор даних щодо діяльності девелопера на різних етапах; 3) документування даних (будівельних процесів, ходу виконання окремих етапів проекту тощо); 4) тестування; 5) оцінка; 6) формування висновків і результатів; 7) підготовка звіту.

На практиці можуть застосовуватися також й інші аудиторські процедури (наприклад, інспектування процесу будівництва, спостереження чи повторне виконання) у поєднанні із запитом. Міжнародні стандарти аудиту надають рекомендації застосування тих чи інших аудиторських процедур на певних стадіях аудиторської перевірки не залежно від перевіряемого виду діяльності [18].

Аналітичні процедури полягають у «виявленні закономірностей в динаміці однорідних даних, а також у встановленні закономірностей в динаміці взаємодії різнорідних даних» [19]. Результати виконання аналітичних процедур не дають однозначного висновку про предмет тестування. Отримані результати можна інтерпретувати різним чином, залежно від моменту їх формування та використання. До процесу виконання аналітичної процедури входять: визначення мети проведення певної процедури, вибір способу проведення процедури, безпосереднє проведення процедури й аналіз результатів [19]. Проведення групування аналітичних процедур в процесі аудиту девелоперської діяльності дозволяє підвищити його якість і скоротити витрати праці, а отже і вартість проведення аудиту.

Отже, за допомогою аналітичних процедур аудитор може порівняти інформацію поточного періоду діяльності девелопера з плановими показниками як в межах окремого девелоперського проекту так і його діяльності в цілому та визначити тенденції розвитку окремих напрямків девелоперської діяльності, встановити причини розривів між запланованими та фактичними результатами тощо.

Якщо під час здійснення аналітичних процедур встановлено неочікувані результати чи зв'язки, аудитор оцінюючи їх встановлює, чи могла така розбіжність з очікуваннями бути результатом шахрайства, помилки або зміни умов.

Для аудиту девелоперської діяльності особливо важливим є активне використання графічного представлення результатів виконання аналітичних процедур, наприклад, діаграми і графіки. Така наочність дозволяє аудитору якісно формулювати висновки щодо процесів з реалізації проектів спорудження об'єктів, виконувати експертизу відповідності фактичного стану будівництва проектній документації, здійснювати аналіз альтернативних рішень (доцільність застосування матеріалів та залучення постачальників) та експертний аналіз будівельної кошторисної документації.

Основний ефект групування аналітичних процедур при їх виконанні досягається за рахунок того, що аналітичні матеріали, отримані за їх результатами допомагають цілісному сприйняттю інформації із формуванням причинно-наслідкових зв'язків, встановлення яких є дуже важливим при аудиті девелоперської діяльності зважаючи на широкий перелік функцій, які виконуються девелопером.

Висновки. Правильний вибір методів, прийомів та процедур проведення аудиту девелоперської діяльності надасть більшу цінність аудиторської перевірки для власників підприємства та інших зацікавлених осіб, у тому числі інвесторів, які є основними споживачами результатів девелоперської діяльності. Отримання зацікавленими особами аналітично обґрунтованої інформації про напрями розвитку підприємства, внутрішні резерви підвищення результативності фінансово-господарської діяльності, оптимальну структуру власного капіталу, місце девелопера на ринку і в галузевій структурі та іншої важливої інформації щодо діяльності підприємства дозволить сформулювати та підтримувати довіру до девелопера, що в сучасних умовах є одним з головних факторів його успішної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. П. М. Мовчан, В. В. Німчук, В. Й. Клічак. Київ : Дніпро, 2009. 1332 с.
2. Бурлан С. А. Організація і методика аудиту : навч. посіб. Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184 с.
3. Бляхарський Я. С. «Девелопмент нерухомості» та «девелоперська діяльність»: зіставлення понять та їхні характерні ознаки. *Університетські наукові записки*. 2018. № 2. С. 111–124.

4. Рашковський О. А. Девелопмент як принципово нова концепція організації інвестиційного процесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 5. С. 106–108.
5. Семенова Г. І. Сутнісний зміст і таксономія ризиків девелоперських проектів. *Бізнес-Інформ*. 2012. № 8. С. 231–234.
6. Іваніна О. О. Застосування статистичних методів при вибіркових спостереженнях в аудиті. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92428/36-Ivanina.pdf> (дата звернення: 26.09.2022).
7. Гаркуша Н. М. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті. URL: http://pidruchniki.com/16781024407/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/sistemniy_analiz_metod_uhvalennya_obgruntuvannya_rishen (дата звернення: 26.09.2022).
8. Лозовицький С. П. Внутрішній аудит: теоретичні основи, організація та методика : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2015. 340 с.
9. Каменська Т. О. Внутрішній аудит. Сучасний погляд : монографія. Київ : Інформ.-аналітичне агентство, 2010. 491 с..
10. Аренс А., Лоббек Дж. Аудит. Москва : Финансы и статистика, 2003. 560 с.
11. Редько О. Ю. Аудит в Україні. Морфологія : моногр. Київ : Інформ. аналіт. агенство, 2008. 493 с.
12. Заварихин Н. М. Методы аудита. *Аудитор*. 2005. № 7. С. 30–44.
13. Миронова О. А., Азарская М. А. Развитие концепции аудита. *Аудиторские ведомости*. 2005. № 11. С. 3–14.
14. Труш В. Е. Організація і методика аудиту підприємницької діяльності. Київ : Кондор, 2009. 124 с.
15. Івахненко С. В. Використання аналітичних процедур для підвищення ефективності аудиту. *Магістеріум. Економічні студії*. 2005. № 18. С. 35–40.
16. Іонин Е. Е. Аналітичні процедури в аудиті: проблеми і перспективи використання в Україні. URL: <http://r.donnu.ru/jspui/bitstream/123456789/866/1/03.pdf> (дата звернення: 26.09.2022).
17. Назаренко О. В. Сутність, функціональне призначення та особливості застосування аналітичних процедур в аудиті. *Агросвіт*. 2018. № 14. С. 3–8.
18. Міжнародні стандарти аудиту (МСА) URL: http://www.som.org.ua/files/f_2834_08a0100.pdf (дата звернення 26.09.2022).
19. Бондар В. П. Теорія та практика застосування аудиторських процедур щодо вхідних залишків при виконанні перших завдань з аудиту. *Вісник ЖДТУ*. 2016. № 2 (76). С. 3–10.
20. Developer project. Інформаційно-аналітичний портал "Девелопер". URL: <http://www.develop.com.ua> (дата звернення: 26.09.2022).

REFERENCES:

1. Movchan P. M., Nimchuk V. V., Klichak V. J. (ed.) (2009) *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv: Dnipro. (in Ukrainian)
2. Burlan S. A. (2017) *Orhanizatsiia i metodyka audytu : navch. posib* [Organization and methodology of audit: training. manual]. Mykolayiv : ChNU im. Petra Mogyly. (in Ukrainian)
3. Blyaxarskyj Ya. S. (2018) «Development nerukhomosti» ta «developerska diialnist»: zistavlennia poniat ta yikhni kharakterni oznaky [Development as a fundamentally new concept of organization of the investment process]. *Universytetski naukovi zapysky*, vol. 2, pp. 111–124.
4. Rashkovskiy O. A. (2016) Development yak pryntsypovo nova kontseptsiia orhanizatsii investytsiinoho protsesu [Essential content and taxonomy of risks of development projects]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 5, pp. 106–108.
5. Semenova G. I. (2012) Sutnisnyi zmist i taksonomiia ryzykiv developerskykh proektiv. [Application of statistical methods in selective observations in audit]. *Biznes Inform*, vol. 8, pp. 231–234.
6. Ivanina O. O. Zastosuvannia statystychnykh metodiv pry vybirkovykh sposterezhenniakh v audyti [Application of statistical methods in selective observations in audit]. Available at: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92428/36-Ivanina.pdf>. (accessed September 26, 2022).
7. Garkusha N. M. Modeli i metody pryiniattia rishen v analizi ta audyti. [Models and methods of decision-making in analysis and audit]. Available at: http://pidruchniki.com/16781024407/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/sistemniy_analiz_metod_uhvalennya_obgruntuvannya_rishen (accessed September 26, 2022).
8. Lozovyczkyy S. P. (2015) *Vnutrishnii audyt: teoretychni osnovy, orhanizatsiia ta metodyka: navchalnyi posibnyk* [Internal audit: theoretical foundations, organization and methodology]. Lviv: Rastr-7. (in Ukrainian)
9. Kamenska T. O. (2010) *Vnutrishnii audyt. Suchasnyi pohliad* [Internal audit. Modern view]. Monografiya. Kyiv: Inform.-analytichne agentstvo. (in Ukrainian)

10. Arens A., Lobbek Dzh (2003) *Audit* [Audit]. M.: Finansyi i statistika. (in Russian)
11. Redko O. Iu. (2008) *Audyt v Ukraini. Morfolohiia* [Audit in Ukraine. Morphology]: monogr. Kyiv: Inform. analit. Agenstvo. (in Ukrainian)
12. Zavarihin N. M. (2005) Metody audita [Audit methods]. *Auditor*, vol. 7, pp. 30–44.
13. Mironova O. A., Azarskaya M. A. (2005) Razvitie kontseptsii audita. [Development of the audit concept]. *Auditorskie vedomosti*, vol. 11, pp. 3–14.
14. Trush V. E. (2009) *Orhanizatsiia i metodyka audytu pidpriemnytskoi diialnosti*. [Organization and methodology of audit of entrepreneurial activity]. Kyiv: Kondor. (in Ukrainian)
15. Ivakhnenkov S. V. (2005) Vykorystannia analitychnykh protsedur dlia pidvyshchennia efektyvnosti audytu [Use of analytical procedures to improve audit efficiency]. *Mahisterium. Ekonomichni studii*, vol. 18, pp. 35–40.
16. Ionin E. E. Analiticheskie protsedury v audite: problemy i perspektivy ispolzovaniya v Ukraine [Analytical procedures in auditing: problems and prospects for use in Ukraine]. Available at: <http://r.donnu.ru/jspui/bitstream/123456789/866/1/03.pdf> (accessed September 26, 2022).
17. Nazarenko O. V. (2018) Sutnist, funktsionalne pryznachennia ta osoblyvosti zastosuvannia analitychnykh protsedur v audyti [The essence, functional purpose and features of the application of analytical procedures in auditing]. *Ahrosvit*, vol. 14, pp. 3–8.
18. Mizhnarodni standarty audytu (MSA) [The essence, functional purpose and features of the application of analytical procedures in auditing]. Available at: http://www.som.org.ua/files/f_2834_08a0100.pdf (accessed September 26, 2022).
19. Bondar V. P. (2016) Teoriia ta praktyka zastosuvannia audytorskykh protsedur shchodo vkhidnykh zalyshkiv pry vykonanni pershykh zavdan z audytu [Theory and practice of applying audit procedures regarding incoming balances when performing the first audit tasks]. *Visnyk ZhDTU*, vol. 2 (76), pp. 3–10.
20. Developer project. Informatsiino-analitychnyi portal "Developer" [Information and analytical portal "Developer"]. Available at: <http://www.develop.com.ua> (accessed September 26, 2022).